

ШЫМКЕНТ УНИВЕРСИТЕТІНІҢ ТҮЛЕК МОДЕЛІ
7M04102- «ЕСЕП ЖӘНЕ АУДИТ» БББ

Шымкент, 2024

Магистратура түлегі моделі

Түлектің құзыреттілік моделін әзірлеу сөзсіз Болон процесінің негізгі бағыттарын және қазіргі еңбек нарығының талаптарын іске асырудың шарты. Түлектің құзыреттілік моделі белгілі бір дәрежедегі (лауазымдағы), сол немесе басқа бейіндегі маман қандай кәсіби міндеттерді шеше алуы керек деген келесі сұраққа жауап беруге арналған. Шымкент университетінде стейкхолдерлер мен барлық мүдделі тұлғалардың сұраныстарына жауап беретін ЖОО түлегінің заманауи моделін қалыптастырудың негізгі мәселесі кадрлық, оқу-әдістемелік, ақпараттық және материалдық-техникалық қажетті ресурстармен қамтамасыз етілетін болады. Университет мақсатты кадрлық жұмысты жүргізеді, университеттің материалдық-техникалық базасын жоспарлы жетілдіру және саясаты, еңбек нарығында сұранысқа ие түлекті даярлау сапасын қамтамасыз ету.

Білім беру бағдарламасын әзірлеудің нормативтік-құқықтық базасы келесі құжаттарға негізделген:

- "Білім туралы" Қазақстан Республикасының Заңы;
- Мемлекеттік жалпыға міндетті жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру (ғылым және жоғары білім министрінің бұйрығы 2022 жылғы 20 шілдедегі № 2) (бұдан әрі – МЖМБС);
- Кредиттік технология бойынша оқу процесін ұйымдастыру ережелері жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында оқыту (бұйрық Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2011 жылғы 20 сәуірдегі №152);
- Жоғары және (немесе) ұйымдар қызметінің үлгілік қағидалары жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру (Білім және ғылым министрінің бұйрығы Қазақстан Республикасының 2018 жылғы 30 қазандағы № 595);
- Білім беруге қойылатын біліктілік талаптары жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беретін ұйымдардың білімі және оларға сәйкестікті растайтын құжаттар тізбесі (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2015 жылғы 17 маусымдағы бұйрығы № 391 жыл);
- Іске асырылатын білім беру бағдарламаларының тізілімін жүргізу қағидалары жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары, сондай-ақ білім беру бағдарламаларының тізіліміне енгізу негіздері және мыналардан ерекшеліктер (Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің бұйрығы 2022 жылғы 12 қазан № 106).
- Еуропалық тасымалдау жүйесін пайдалану жөніндегі Нұсқаулық және кредиттік бірліктердің жинақталуы (ECTS);
- Жоғары сапаны қамтамасыз ету үшін стандарттар мен нұсқаулықтар еуропалық жоғары білім беру кеңістігіндегі білім (ESG).

Білім беру бағдарламасында оқыту және бағалау әдістері құзыреттілік бағытының идеологиясына сәйкес әзірленген және оқытудың түпкілікті

нәтижелеріне негізделген. Білім беру бағдарламаларының құрылымы мен мазмұны толық анықталған. Білім беру бағдарламалары жұмыс берушілердің сұраныстарына сәйкес жаңартылады.

Осы білім беру бағдарламасын әзірлеу кезінде өңірлік еңбек нарығының талаптары ескерілді.

Білім беру бағдарламасы білім беру процесі мен еңбек нарығына қатысушылардың қажеттіліктері мен сұраныстарын ескере отырып әзірленген.

Түлектің моделі - бұл бітірушінің сапалық жүйесі, оның қызметінің нәтижесі.

Түлек моделі

7M04102– «Есеп және аудит» білім беру бағдарламасының мақсаты – жоағры білім беру жүйесі үшін есеп және аудит саласында көшбасшы болуға және еңбек нарығында бәсекеге қабілетті, ғылыми-педагогикалық бағыттағы құзыретті магистрлерді даярлау.

"Есеп және аудит" білім беру бағдарламасының **міндеттері:**

1) цифрлық технологияларды меңгеру, мемлекеттік, орыс және шет тілдерінде коммуникация бағдарламаларын құру, салауатты өмір салтына, өзін-өзі жетілдіруге және кәсіби табысқа бағдарлану негізінде бәсекеге қабілетті болашақ маманның дүниетанымдық, азаматтық және адамгершілік ұстанымдарын қалыптастыру;

2) болашақ бухгалтер тұлғасының дүниетанымдық, азаматтық және адамгершілік ұстанымдарының қалыптасуы және кәсіби құзыреттер кешенінің қалыптасуы негізінде оның әлеуметтік-мәдени және кәсіби дамуы;

3) мемлекеттік, орыс және шет тілдерінде тұлғааралық әлеуметтік және кәсіптік қарым-қатынас жасау, оның ішінде цифрлық технологияларды пайдалану және сыни ойлауды көрсету қабілетін дамыту;

4) кәсіби стандарттардың талаптарын ескере отырып, жеке білім беру траекториясын құруды және қазіргі әлемде ұтқырлық мүмкіндіктерін пайдалана отырып, кәсіби қызмет бағытын өзгертуді қоса алғанда, өзін-өзі дамытуға және үздіксіз білім беруге дайындықты қалыптастыру;

5) жеке тұлғаның кәсіби қасиеттерін дамыту және кәсіби стандарттардың талаптарына сәйкес кәсіби құзыреттерді қалыптастыру.

Түлектің кәсіби қызметінің мінездемесі

«Есеп және аудит» білім беру бағдарламасы түлектерінің кәсіптік қызмет саласы. Магистр мынадай салаларда талдамалық, ғылыми-зерттеу, ұйымдастырушылық-басқарушылық (әкімшілік) және білім беру

(педагогикалық) қызметін жүзеге асыра алады: салалық және өңірлік нарықтардың, әртүрлі ұйымдық-құқықтық нысандардағы шаруашылық жүргізуші субъектілердің бухгалтерлік құжаттарын зерттеу; кәсіпорын менеджменті жүйесін жетілдіру; кәсіпорындардың экономикалық стратегиясы мен саясатын қалыптастыру; халықаралық саладағы әлеуметтік-экономикалық қатынастарды реттеу, мемлекеттік, салалық және фирмаішілік деңгейлерде жұмыс жасау.

Заманауи ғылыми және практикалық мәселелерді тұжырымдау және шешу, педагогикалық, ғылыми-зерттеу және басқару қызметін сәтті жүзеге асыру.

Бітірушінің кәсіби қызметінің объектілері: ғылыми-зерттеу институттары; орта және жоғары оқу орындары; мемлекеттік және жергілікті басқару органдары; кәсіпорындар мен ұйымдардың өндірістік-экономикалық және жоспарлы-экономикалық, әлеуметтік-басқарушылық және есеп бөлімі, қаржылық-талдамалық қызметтері; коммерциялық және бизнес құрылымдар: сыртқы экономикалық қызметтің бөлімшелері.

Бітірушінің кәсіби іс-әрекетінің міндеттері. Білім беру бағдарламасының түлектері келесі кәсіби қызметті жүзеге асыра алады:

Есепті-экономикалық:

- шаруашылық жүргізуші субъектілердің қызметін сипаттайтын экономикалық және әлеуметтік-экономикалық көрсеткіштерді есептеу үшін қажетті бастапқы деректерді жинау мен талдауды жүзеге асыру;

- бюджеттік жоспарлардың экономикалық бөлімдерін жасау үшін қажетті есептеулерді орындау, оларды негіздеу және ұйымда қабылданған стандарттарға сәйкес жұмыс нәтижелерін ұсыну.

Есеп айырысу-қаржылық:

-бюджеттік жүйе бюджеттері жобаларының көрсеткіштерін есептеу, олардың орындалуын қамтамасыз ету және бақылау, компаниялар мен ұйымдардың бюджеттік сметалары мен қаржы-шаруашылық қызметінің жоспарларын жасау;

- бюджеттік жүйе құрамында салықтық жоспарлау бойынша жұмыс жүргізу;

- бухгалтерлік есеп, сақтандыру, банк қызметі, есепке алу және бақылау саласында бюджеттік, салықтық, валюталық қатынастарды реттейтін нормаларды қолдану.

Ұйымдық-басқарушылық:

- компанияның қаржы-шаруашылық қызметін зерттеу, жоспарлау және экономикалық сүйемелдеу, мерзімді және басқарушылық есептілікті жасау;

- ұйымның қаржылық-экономикалық даму жоспарларының орындалуын бақылау және басқару шешімдерін әзірлеу;

- құқықтық, әкімшілік және басқа да шектеулерді ескере отырып, компаниялар мен ұйымдардың қаржы қызметтері мен бөлімшелерін

басқаруды ұйымдастыру және олардың қызметін жетілдіру мәселелері бойынша шешімдер дайындауға және қабылдауға қатысу;

- шарттардың бухгалтерлік сараптамасын жүзеге асыру.

Аналитикалық:

- шаруашылық жүргізуші субъектілер мен мемлекеттік органдардың қаржылық қатынастарын ұйымдастырудың қолданылатын нысандарын, әдістерін, тәсілдері мен тәсілдерін дамыту және түзету;

- компаниялар мен ұйымдардың есептілігінде қамтылған қаржылық, бухгалтерлік және өзге де ақпаратты қаржылық талдау мен түсіндіруді жүзеге асыру, алынған мәліметтерді басқару шешімдерін қабылдау үшін пайдалану;

- қаржы ресурстарын басқару бойынша қазіргі заманғы әдістемелер мен қолданыстағы нормативтік-құқықтық база негізінде талдамалық есептеулер жүргізу;

- экономика мен қаржы саласындағы эмпирикалық процестерді, оларды талдаудың теориялық және қолданбалы әдістерін сыни тұрғыдан түсіну;

- нақты қаржылық есептеулер жүргізу үшін қажетті ақпаратты іздеу, деректерді жинау және талдау;

- басшылық міндетіне сәйкес деректер массивтерін өңдеу, алынған нәтижелерді талдау, бағалау, түсіндіру және қорытындыларды негіздеу;

- кәсіби қызмет саласына жататын зерттелетін процестердің, құбылыстар мен объектілердің теориялық және эконометрикалық модельдерін құру, алынған нәтижелерді талдау және түсіндіру;

- экономикалық жағдайларда және іске асырылатын бизнес-процестерде бар және болашақтағы тәуекелдерді талдау, бағалау және сәйкестендіру.

Ғылыми-зерттеу:

- ғылыми орталықтар, ғылыми-зерттеу институттары, жоғары оқу орындары, зертханалар, ромашкалық кәсіпорындардың, корпорациялардың зерттеу топтары, сондай-ақ ғылыми-өндірістік, ғылыми-техникалық ынтымақтастықтың өңірлік және халықаралық бағдарламалары шеңберінде жүзеге асыратын зерттеулер жүргізуге қатысу;

- Қазақстан Республикасында да, шетелде де микро-және макро деңгейде әлеуметтік-экономикалық процестер мен құбылыстарды сипаттайтын көрсеткіштерді талдау және түсіндіру;

- ақпараттық шолулар, талдамалық есептер дайындау;

- статистикалық зерттеулер, сауалнамалар, сауалнамалар жүргізу және олардың нәтижелерін өңдеу;

- сандық және сапалық талдаудың заманауи құралдарын қолдана отырып, экономикалық және әлеуметтік процестерді жүйелі зерттеу.

Түлектің құзыреттілік моделі

Бітірушінің құзыреттілік моделі ЖОО-дағы оқу үдерісін ұйымдастыруға және оның мазмұнына бағдар болып табылады. Қазіргі өмір түлектен кәсіби білім мен дағдыларды ғана емес, сонымен қатар басқалармен тиімді қарым-қатынас жасауды, кәсіби және әлеуметтік ортадағы өзгерістерге икемді жауап беруді, өзін тұлға және кәсіби маман ретінде үздіксіз дамытуды талап етеді. Өмір шындығы талаптарын ескере отырып, бітірушінің моделі жас маманды дайындаудың тұтастығы мен жүйелілігін қамтамасыз ететін кешенді, пәнаралық байланысқа негізделген.

Түлек моделі – университетте оқу нәтижесінде алынған және оның жеке және кәсіби қасиеттерін біріктіретін болашақ маманның тұлғалық стандартының ғылыми негізделген, егжей-тегжейлі сипаттамасы.

Университеттегі кәсіптік білім берудің мақсаты – жастарды әртүрлі кәсіби және өмірлік жағдайларды сәтті шешуге, ұжымда белсенді жұмыс жасауға, жауапкершілікке тәрбиелеу қажеттілігі.

Бітірушінің құзыреттілік моделі екі құрамдас бөлікке негізделген – әмбебап және кәсіби құзыреттілік.

Әмбебап құзыреттіліктер болашақ маманның қоғамда, күнделікті өмірде әрекет етуіне, дүниені қабылдауына, ондағы болып жатқан оқиғаларды бағалауға, өзіндік ұстанымын анықтауға және жүзеге асыруға мүмкіндік беретіндіктен, бітірушінің оқытудың кез келген саласындағы құзыреттілігінің негізі болып табылады. Әмбебап құзыреттер – қызметтің кез келген саласында жеке әлеуетті сәтті жүзеге асыру қабілеті.

Кәсіби құзыреттер саладағы нақты атрибуттарға негізделеді және маманның нақты кәсіби жағдайда мақсатқа сай әрекет етуге, әртүрлі кәсіби мәселелерді шешудің әдістерін, формалары мен жолдарын табуға, сондай-ақ жұмыс нәтижелерін бағалауға дайындығы мен қабілетін куәландырады. оның қызметі. Кәсіби құзыреттілік білімдерді, дағдыларды және дағдыларды, сондай-ақ бар немесе ықтимал өндірістік мүмкіндіктер мен ресурстарға сәйкес кәсіби мәселелерді өз бетінше немесе әріптестермен өзара әрекеттестікте икемді шешу қабілетін қамтиды.

Бітірушінің құзыреттілігі БББ игеру процесінде қалыптасады, МЖМБС, Ұлттық біліктілік шеңбері және кәсіптік стандарттар негізінде анықталады.

Оқытудың нәтижелері мен құзыреттері білім беру бағдарламасының мазмұнын анықтайды және қазіргі еңбек нарығының талаптары негізінде, сондай-ақ бітірушілердің азаматтық кемелденуін және жұмысқа қабілеттілігін қалыптастырудың әлеуметтік міндеттерін ескере отырып белгіленеді.

Білім беру бағдарламасын меңгеру нәтижелері бітірушінің алған құзыреттерімен анықталады, яғни. оның кәсіби қызмет міндеттеріне сәйкес білімін, дағдысын және жеке қасиеттерін қолдана білу қабілеті.

